

VÄGEN UT

2017 / Nr 3

VÄGEN UT

VÄGEN UT
ISSN 1651-4254

Utgivare
KRIS Riksförbund

Ansvarig utgivare
Christer Karlsson

AD/Layout
Joakim Berndes

Tryckeri
Norrköpings Tryckeri AB

Medlemsutskick
KRIS Riksförbund

Företagsannonsering &
Prenumeration
Team Work Trading AB

Omslag
Foto: Joakim Berndes

Vägen UT
Grändalsvägen 194
117 69 Stockholm

E-post: redax@krisvagenut.se
Webb: <http://krisvagenut.se>

Copyright © Vägen UT.
Allt material - Text, bild, grafik
är skyddat av lagen om upp-
hovsrätt (1960:729)

INNEHÅLL

SID 14-18
PORTRÄTTET

SID 8-9
ANNIKA STRANDHÄLL

SID 22-23
ALMEDALEN

SID 26-29
SKULDSANERING

LEDARE

KRIS 20-årsjubileum!

20 års kamp för människors rätt att bli drogfria och hederliga

För drygt 20 år sedan avtjänade jag ännu ett fängelsestraff. Jag blev nekad behandling. Blev arg. Slog sönder saker på avdelningen och hamnade på isoleringen. Jag var 46 år och hade blivit dömd 54 gånger. Jag ansågs för gammal för att få hjälp. Jag var en av de körda. Det fick mig att tänka till. Jag tog en chans och bad en NAKille om hjälp, han blev min sponsor. När mitt straff var slut träffade jag fler personer som liksom jag var trötta på både myndigheter och det kriminella livet. Den 23 oktober 1997 hade vi snackat klart, vi var 11 personer som då startade KRIS, i Stockholm. Vi gjorde det för vår egen skull, för att vi hade samma problem, för att vi förstod varandras situation och för att stödja och peppa varandra.

Nu 20 år senare kan jag konstatera att vi startade något som blev större än vi då kunde ana. Förutom att KRIS har växt och blivit en etablerad organisation så har vi banat väg för en rad andra föreningar, behandlingshem, sociala företag med mera som alla i större eller mindre utsträckning brutit fördomen "en gång missbrukare/kriminell alltid missbrukare/kriminell".

Ett starkt skäl till att KRIS vuxit och överlevt både dåliga tider och löpsedelsincidenter är vår nolltolerans mot alkohol, narkotika och kriminalitet. Ingen av oss är

perfekt men vi har satt upp principer som vi lever efter. Följer vi dem mår vi själva bra och vår organisation bra. Drogfrihet, Hederlighet, Kamratskap och Solidaritet är de fyra deviser vår nolltolerans vilar på, hade vi inte haft dem från början hade vi nog inte varit den starka kraft vi är.

Tjugo år är en lång tid och mycket har hänt i samhället (även om mycket också är sig likt). KRIS vann Kriminalvårdens förtroende och gör idag ungefär 1500 anstaltsbesök per år dvs 28-30 anstaltsbesök varje vecka, året om. Programverksamheten inom Kriminalvården har utvecklats och vi själva har bidragit med studiecirkeln Bättre framtid och skulle gärna se att programmet Kriminalitet som livsstil användes även inom Kriminalvården.

Nya droger har också kommit. För 20 år sedan fanns inga nätdroger, inte Spice och inte heller Subutex och Subuxone som skördat många liv sen dess. Vi i KRIS har därför tvingats driva kampanjen "statlig knark är också knark" och nu kämpar vi också för rätten till drogfri behandling.

KRIS har kommit för att stanna. Vi har fortfarande mycket att göra. Alltför vill lämna gängkriminaliteten och då finns våra föreningar som ett hederligt alternativ. Alltför många dör av missbruk men det är också alldeles för många som lever i missbruk och blir en slags andra

klassens medborgare som slussas mellan myndigheter. Vi menar att drogfrihet och hederlighet är nyckeln till ett bra liv.

Jag var själv en person som myndigheterna hade gett upp hoppet om. Jag var 46 år och för gammal enligt dem. Nu tycker jag själv att jag har ett fantastiskt liv. Jag har jobb, körkort, inga skulder, fin lägenhet, fru, vänner, bra rutiner och kan resa, träna, köra mc, äta god mat och umgås med riktiga vänner.

Jag är så tacksam att jag fick vara med och starta KRIS. Det har gett mig ett meningsfullt liv och jag önskar att många fler får uppleva samma sak som jag.

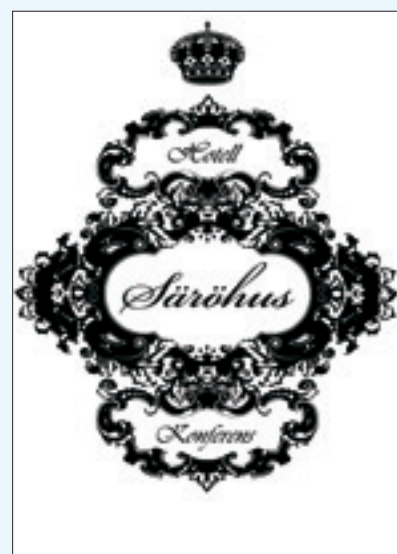
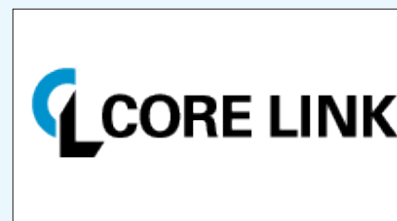
Christer Karlsson
Förbundsordförande KRIS

Vi stödjer KRIS drog- och brottsförebyggande arbete i samhället

Vill du också stödja vår verksamhet?

Kontakta annonsavdelningen på tel: 0587-17 00 00

Så minns vi Börge Hellström

KRIS fyller 20 år vilket kommer att firas på Nalen i Stockholm. Såväl nya som gamla ansikten kommer att dyka upp. Politiker, tjänstemän, medlemmar och stödmedlemmar.

Men det finns de som inte får uppleva festligheterna. En av dem är Börge Hellström som hastigt gick bort i vintras. Börge var en av grundarna till KRIS och omtyckt av de flesta.

– Jag saknar honom oerhört mycket, säger Patrik Pelosio som var Börges närmsta vän.

Patrik berättar om sin vän med värme och saknad. De blev vänner för längesen och har sedan dess följts åt genom livet. Patrik beskriver Börge som en genomsnäll människa som ville alla väl.

På senare år var han mest känd för sitt författande. Han skrev flertalet böcker med sin författarkollega Hans Roslund. Odjuret, Flickan under gatan, Tre sekunder och Två soldater är Börges alster.

Börge var även med och grundade KRIS. Tillsammans med Christer Karlsson och några andra startade man föreningen som nu firar 20 års jubileum.

En av Börges böcker, Tre sekunder kommer att bli film och inspelningarna har börjat i Hollywood.

– Sorgligt att han inte får uppleva det. Det har varit på gång länge men nu har det blivit verklighet. Joel Kinnjeman spelar huvudroll i filmen. Börge ville verkligen in i film- och TV-branschen. Han var lite trött på skrivandet. Patrik berättar om en idé som aldrig blev verklighet. "Allsång på kåken".

– Vi började skissa på upplägget, men det blev aldrig något av det, säger han. Börge var grym som programledare, talare och att hitta trovärdiga karaktärer i sina böcker. Men TV-

produktioner kostar mycket pengar och det är lätt att bli lurad av de större bolagen, säger han.

Börge börjar bli sjuk

För några år sedan fick han beskedet att han hade cancer. Börge behövde mycket stöd och hjälp.

– Börge bodde mycket hos mig under den tiden. Sjukdomen tog mycket tid och kraft. Men till slut trodde vi att canceren var besegrad och allting blev som vanligt igen, berättar Patrik.

– Men dessvärre kom den tillbaka och vi började kämpa igen. När läkarna gav upp försökte vi hitta alternativa metoder. Vi hade sedan tidigare planerat en resa till Kuba tillsammans med regissören Daniel Fridell. Nu blev fokus på resan förändrat och vi letade alternativa behandlingar mot sjukdomen i stället. Sjukdomen förvärrades dock och efter några dagar var han död, berättar Patrik.

Personalen trodde att vi var ett par

– På alla hjärtans dag var jag med Börge på sjukhuset för en kontroll. Personalen trodde att vi var ett par eftersom vi kunde så mycket om varandra, säger Patrik och skrattar.

Men sedan gick allt väldigt fort. Han kom hem från sjukhuset och var hemma några dagar sedan var det kört.

Börge andra från vänster framför entrén till KRIS första lokal.

Börge tillsammans med Christer Karlsson under Almedalsveckan 2013. Foto: Joakim Berndes

Nu kommer tårarna på Patrik. Det blir tyst en längre stund innan vi börjar prata igen.

Hade en stark integritet

– Börge var en snäll människa, på gränsen till dumsnäll. Han kunde till exempel fixa telefonabonnemang till folk inom gemenskapen (AA) för att de mädde dåligt. Det fanns en medberoendeproblematik som jag tror många har som själva haft ett missbruk.

Han hade en stark integritet innan man lärde känna honom. Mycket på grund av de övergrepp han blev utsatt för som liten.

Börge var även en kär vän av naturen. Han var jägare och vi var ute tillsammans många gånger i skogen. Men vi sköt sällan något djur, säger Patrik och ler.

Han var en skämtsam person och gillade och sjunga. Vi reste mycket tillsammans, det var ofta då vi kom på våra idéer. Vi gjorde en låt som

nästan kom med på melodifestivalen. Vi valde att spela den på Börges begravning.

Kollo, jakten och havet

–Han tyckte om att skriva och var duktig på det. Men skrivandet var mest bara en grej, det var inte riktigt han.

Börge brann för att hjälpa människor. Vi lärde känna varandra när han intresserade sig för min stiftelse "Jiddra inte". Han åtog sig, bland annat att bli kolloledare och hålla i spökrundan, säger Patrik och skratrar.

Han var en enkel man, lätt och ha att göra med. Hade ofta bra idéer till projekt som hjälpte många människor. Vi hade planerat ett långt liv tillsammans som vänner. Köpa ett hus i Spanien, resa, och så vidare. Men så blev det inte, säger Patrik.

KRIS förbundsordförande, Christer Karlsson har bara bra saker att säga om Börge Hellström

– Han var en varmhjärtad person som var mycket duktig och har bidragit med många bra saker till KRIS. Han var otroligt bra på att sätta ord på det vi ville genomföra.

Vi jobbade tillsammans under de första fem-sju åren. Börge var en härlig prick, en lättsam människa att ha att göra med. Det jag kommer att minnas är en man med stort hjärta. Han var en otroligt bra kraft för vår förening och vi är honom evigt tacksamma, säger Christer

. Även vice förbundsordförande, Alli Reunanen har bara bra saker att säga om Börge.

–I början av mitt eget tillfrisknande fanns Börge där och hjälpte mig mycket. Han följde med mig på (AA) möten och såg till att jag fick rätt hjälp. Med tiden blev han också en bra vän, säger Ali.

Text: Christer Renlid

Ministern växte upp under tuffa förhållanden

Sveriges nya socialminister Annika Strandhäll (S) säger att hälso- och sjukvården en av grundbultarna i vårt välfärdssystem. Hon tror på visionen om ett narkotikafritt samhälle och vill prioritera åtgärder som får ner narkotikadödligheten.

– Människan ska stå i centrum, säger hon.

Vägen till maktens korridorer har inte varit självklar, uppväxten var inte särskilt ljus. Föräldrarna skildes när Annika Strandhäll var sju år, därefter växte hon upp med en ensamstående mamma, sjukpensionerad barnskötare, och två äldre syskon.

Hon växte upp i höghusen i Bergsjön, en socialekonomiskt utsatt stadsdel i Göteborg. Familjen hade det tufft ekonomiskt. I dag är hon vår nya socialminister och har fullt med utmaningar inom det socialpolitiska området som väntar henne.

– I dag har unga i Bergsjön eller andra utanförskapsområden en mycket tuffare verklighet. Samhället måste fånga upp deras kraft och energi. Där har jag både ansvar och vilja att bidra, säger Annika Strandhäll.

Hur känns det att bli ny socialminister och hur ser du på din nya roll?

– Det känns kul och viktigt att få fortsätta och utveckla det otroligt viktiga arbete som vi har påbörjat. Jag är taggad att fortsätta driva en politik som sätter välfärden före skattesänkningar.

Blir det någon skillnad i socialpolitiken med dig som socialminister?

Framförallt kommer jag ha möjlighet att ta helhetsgrepp kring frågorna. Områdena hänger tydligt ihop. Ta bara kopplingen mellan ohälsa, sjukvård och sjukskrivningar till exempel. Där ger mitt nya uppdrag möjligheter till ännu bättre helhetslösningar.

Vilka frågor brinner du för inom ditt område?

– Hälso- och sjukvården en av grundbultarna i vårt välfärdssystem. Du ska kunna känna trygghet i att den finns när du behöver den. Men trygghet handlar också om att ha en hållbar arbetsmarknad, därför kommer arbetet för friska arbetsplatser vara fortsatt viktigt.

– Sedan kommer den ekonomiska tryggheten för våra äldre och pensionerna också ligga högt på agendan, inte minst eftersom våra äldre blir allt fler. I grund och botten handlar alla dessa frågor om att utveckla den svenska modellen, att se till att våra gemensamma välfärdssystem är starka och smarta så att människor kan färdas väl genom livet. Det är så vi bygger ett samhälle som håller ihop.

Narkotikadödligheten har ökat lavinartat, vad vill du göra åt det?

– Jag tror på visionen om ett narkotikafritt samhälle och vill prioritera åtgärder som får ner dödligheten. Därför tror jag på en balanserad politik, som begränsar både utbud och efterfrågan på narkotika. I grund och botten handlar det om att minska antalet människor som faller ned i missbruk, och samtidigt säkerställa att de som gör det får rätt stöd och hjälp. – Personer med narkotikamissbruk eller beroende ska ha tillgång till en effektiv behandling, smittskyddsinsatser och psykosociala insatser. Just nu arbetar regeringen för att ta fram en handlingsplan mot den narkotikarelaterade dödligheten.

Hur vill du att framtidens missbruksvård ska se ut? När man läser Folkhälsomyndighetens och Socialstyrelsens rapport får man lätt uppfattningen att underhållsbehandling med läkemedel är den enda möjliga vägen till ett bättre liv.

– Människan ska stå i centrum. Ett helhetsperspektiv utifrån personens hela livssituation är viktig utgångspunkt för missbruksvården. Många personer har en komplex problematik och behöver samordnade insatser. En förutsättning för en bra missbruksvård är möjligheten att erbjuda patienterna både medicinsk och psykosocial behandling, men också socialt stöd. Här behövs samarbete mellan landstingens läkemedelsassisterade behandling vid opiatberoende (LARO) och socialtjänsten.

Det finns stora brister inom socialtjänsten när det gäller barn och unga. Många socialsekreterare går på knäna och de upplever att inte lagar efterlevs och att inte grundläggande värderingar gäller längre. Hur ser du på det?

– Det är inte acceptabelt. Barn och unga är en särskilt utsatt grupp, och Socialtjänsten måste helt enkelt fungera. Vi har genomfört stora satsningar på socialtjänstens barn- och ungdomsvård. Dels för att stärka bemanningen, men också kompetensen hos den personal som jobbar. Ska vi ha en välfärd värd namnet krävs en politik som väljer investeringar i människor framför skattesänkningar.

Text: Christer Renlid

Foto: Kristian Pobl/Regeringskansliet

KORSORDET

Koppla av en stund med korsordet och du har chansen att vinna frimärken och ett gratis medlemskap i KRIS.

Vinstplan:

1:a pris - 3 kartor - 30 st frimärken

2:a pris - 2 kartor - 20 st frimärken

3:e pris - 1 karta - 10st frimärken

Det tre (3) första rätta dragna vinnarna vinner enligt prisplanen ovan.

Tävlingen gäller endast för de som är placerade på någon av Sveriges anstalter, häkten eller SIS-instutioner.

Ditt svar behöver vi senast den: **10:e november 2017.**

Svaret ska skickas till:

KRIS Riksförbund
Gröndalsvägen 194
117 69 Stockholm

Skicka in senast
**10:e november
2017**

tryck-AKUTEN

Behöver du trycksaker snabbt och billigt?

Till exempel affischer, flyers och foldrar.
Vi erbjuder snabba, enkla utskriftar
och produktioner till förmånliga priser. Se exempel nedan.

KRIS Riksförbund
Gröndalsvägen 194
117 69 Stockholm
08-642 00 06
tryckakuten@rikskris.se

Kriminalvården vill satsa på kvinnorna på Sagsjön

Kriminalvårdsstyrelsen har antagit en strategi för, som det heter, ”utveckla och modernisera kvinnoanstalterna för en mer jämlik och jämställd kriminalvård.”

En av de första anstalter som valts ut är Sagsjön, en behandlingsanstalt för kvinnor med 35 platser fördelade på säkerhetsklass 2 och 3.

Riktigt vad satsningen konkret kommer att innebära är inte lätt att förstå av Kriminalvårdens svar till Vägen ut när vi ställer frågan i ett mejl till Stefan Björk på Kriminalvårdsstyrelsen.

Men vackert låter det i alla fall:
– Kriminalvården vill möjliggöra en

likvärdig kriminalvård, oavsett om klienten är kvinna eller man. Och ur ett jämställdhetsperspektiv är det viktigt att stärka förutsättningarna för kvinnliga intagna.

Man pekar också på att kvinnliga intagna har andra förutsättningar och behov än männen och att ”infrastrukturen kring anstalterna eller verksamhetsinnehållet” därför inte kan vara samma för båda könen.

Exakt vilka dessa skillnader är har Kriminalvården rimligen en ganska god bild av, men det är i alla fall inget som man vill dela med våra läsare. Bara att anpassningarna, som man skriver, ska ge kvinnliga intagna ”likvärdiga förutsättningar som männen att komma bättre ut”.

I det fallet Sagsjön innebär de planerade insatserna att utöka antalet platser i klass 2.

Men man lovar också att se över verksamhetsinnehållet

Man har nämligen noterat att andelen kvinnor med svår bakgrundsproblematik i bland annat gängkriminalitet har ökat på senare tid, vilket bland annat har resulterat i behov att hålla olika grupper skilda från varandra

– Vi behöver bli bättre på att hantera psykisk ohälsa och konflikter bland klienterna. Det är ytterligare en uppgift som ska tas om hand genom satsningarna på Sagsjön, säger Stefan Björk på Kriminalvårdsstyrelsen.

Text: Thore Berggren

Foto: RIKSKRIS

STÖD KRIS

HEDERLIGHET DROGFRIHET

Vårt mål är att hjälpa och stödja människor ut ur ett liv fyllt av missbruk och kriminalitet in i en hederlig och drogfri gemenskap. En gemenskap där det finns en stark kamratskap och en solidarisk förening som alltid ställer upp.

För att nå dessa gör vi nästan 2000 besök på anstalter och häkten runt om i landet. Det är där inne som många bestämmer sig för att göra en livsförändring, och med vår hjälp har de mycket större chans att klara av den resan tillbaka in i samhället.

Hjälp oss i vårt arbete

Plusgiro: 90 05 53-9

Bankgiro: 900-55 39

Märk inbetalningen med ditt namn och "Jag stödjer KRIS"

Tack för ditt stöd!

www.stodkris.se
info@stodkris.se
 Postgiro: 90 05 53-9

**SVENSK
 INSAMLINGS
 KONTROLL**

PORTRÄTTET

PETER LUNDH

Peter Lundh har missbrukat nästan hela sitt liv, närmare bestämt 30 år. 2006 var han nere på botten. Då hade han sedan länge förlorat vårdnaden om sina två barn, han var arbetslös och hemlös. En lång resa började för Peter för att skapa en drogfri och hederlig tillvaro. Numera driver han KRIS Mariestad och känner sig äntligen accepterad i samhället för den han är idag.

Att det går att förändra sitt liv trots ett livslångt missbruk är Peter Lundh ett levande exempel på. Det behöver inte ta en evighet heller. På tre år lyckades Peter bli drogfri, skaffa en lägenhet, få ett jobb och ta körkort. Allt det blev möjligt genom att hålla sig drogfri och vara hederlig, menar Peter.

– De där snabba pengarna man får genom brottslighet, det är ju verkligen snabba pengar, både in och ut. De försvinner ju lika fort till droger, berättar Peter. Nu när jag får min egen lön är jag lite mer rädd om

pengarna, fortsätter han.

Peter berättar hur gemenskapen inom KRIS varit väldigt viktig för honom. Det har inte spelat någon roll vilken lokalförening han kommit till så han har alltid mötts av öppna armar. Inom KRIS har han mött många som han trott varit döda på grund av sitt missbruk. Även de han har suttit inne med har han mött i KRIS och det har varit en kick och en inspiration berättar Peter.

– Jag har tänkt, kan dom så kan ju jag, säger han. Jag har fått massor med nya vänner samtidigt som jag

har fått tillbaka många gamla också.

Peter är tillbaka i staden han växte upp i, Mariestad. Här arbetar han sedan 1 november 2014 med KRIS Mariestad. Hans arbete resulterade i att han fick ett inspirationspris av kommunen, som tack för att han bidragit med nya idéer och en verksamhet som gör en samhällsnytta.

Peter växte upp med tre bröder och tre systrar, de var sju barn i familjen. Han minns att det var roligt med många syskon men att när föräldrarna drack förekom det våld. Trots att de var många i syskonskaran kände

han ett utanförskap.

– Redan som väldigt liten sade jag att det här är inte min familj, säger Peter. Själv var han för liten för att minnas men har fått det berättat för sig. Han drog ofta iväg på egna strapatser och föräldrarna fick leta efter honom.

– Idag hade jag fått ADHD medicinering, säger Peter, för jag har gjort alla bus man bara kan göra. Jag var överallt, skrattar han.

Hemma kände han sig inte sedd utan den uppmärksamhet han fick där handlade mest om hans fel och brister. Han sökte sig ofta till sin mormor där han kände sig trygg och där han inte ville förstöra tilliten mormor hade till honom. Mormor hade han svårt att ljuga för, berättar Peter.

– Där på bänken satt vi ett helt gäng och drack. Ibland kom Länsman och tittade till oss.

Hans kriminalitet började tidigt med snatteri redan vid 5–6 års ålder, då han muddrade fickor på småpengar. Snatteriet utökades i takt med att han blev äldre och var med i ett gäng som kallades ”grangärdesgänget”. I gänget började han både röka och dricka och han var sju år när han drack sig riktigt full första

Som 12-åring hamnade Peter på sjukhus av en spritförgiftning

gången och somnade i en snödriva.

– Då tyckte jag ju bara att det var spännande, säger Peter, jag visste ju knappt vad alkohol var. Men det var någonting som hände i honom när han drack, berättar Peter. Redan vid

den åldern var det nåt som triggades av att dricka alkohol. I mellanstadieåldern sökte han sig till vänner som var mer som honom och det resulterade i inbrott i bland annat matkällare på jakt efter vin.

Som tolvåring miste han sin pappa vilket påverkade Peter mycket. Han hade svårt att hantera sorgen och

hans drickande tilltog.

Det gjorde även hans mammas drickande.

Mamman, som var hemmafru drack efter pappans död dagligen.

Peter växte upp i tron

att hans pappa avlidit på grund av sjukdom men fick i vuxen ålder veta att han i själva verket tog sitt liv. Först vid 32 års ålder fick han veta sanningen, något den övriga familjen vetat. Detta gjorde att sorgen började

om, beskriver Peter. Han hamnade på sjukhuset som 12-åring på grund av en spritförgiftning då han druckit på en klassfest. Ingen pratade dock om detta med honom, varken hans familj eller socialen och enligt Peter var det där och då hans missbruk på riktigt tog fart.

Både Peter och hans mamma sökte efter pappans dödströst i flaskan på varsitt håll och deras relation försämrades snabbt. Peter berättar hur han vid den här tiden började förakta sin mamma som han tyckte var det vidrigaste han visste. Han började bli fysiskt våldsam mot sin mamma och sökte sig oftare och oftare hemifrån. Ibland sov han inte hemma utan valde tvättstugor och cykelförråd för att han inte orkade gå hem och träffa henne. Under denna tid snodde han också sin första bil, som egentligen var en lastbil och Peter ler vid minnet att han knappt nådde ner till pedalerna. När Peter nu i vuxen ålder ser tillbaka på den tiden frågar han sig varför det aldrig blev några konsekvenser av hans handlande. Vad han än gjorde blev det aldrig några konsekvenser från polis eller socialtjänst, utan de körde bara hem honom och släppte av honom vid vägen. Peter berättar att han en natt blivit tagen av polis tre gånger och poliserna som körde hem honom hotade med att följa med upp om det hände igen den natten. Peter hade då berättat att han inte ville hem då hans mamma var onykter, trots detta hade poliserna suttit kvar i bilen för att se att han gick in i sin port.

– Vad de inte visste var att jag gick en våning upp och väntade i trapphuset tills de åkt igen, säger Peter och ler sorgset.

Under tiden jag besöker Peter ringer många olika personer som behöver hjälp.

Peter berättar vidare hur hans klasskompisar ville bli polis eller brandmän när de blev stora, själv ville han bli som några äldre killar som satt tillsammans i en kvart och tog amfetamin. Detta blev verklighet, för endast tretton år gammal tog han sin första spruta med amfetamin.

Han hängde med ett äldre gäng, lite på nåder och han stod ut med att få stryk av dem för att ibland få tillgång till deras droger. Detta sammanhang ledde honom in på lite grövre brott och han började förfalska checkar. Hans leverne och missbruk tog honom till både Christiania i Köpenhamn, Amsterdam och sedan till Malmö. Han levde i sitt missbruk

men mädde också dåligt och ville fly bort från sitt eget liv. När han var sjutton år gammal försökte han ta sitt liv.

En midsommarafton på Hjo camping mötte han tjejen som skulle bli mamma till hans två barn. Under tiden de levde tillsammans hade de en stökig relation med mycket fylla och bråk men hans narkotikaanvändande sköttes lite mer på sidan om än tidigare. När relationen sprack började helvetet, som Peter beskriver det. När barnen kom varannan helg försökte Peter att hålla ihop och drack några folköl men all annan tid då barnen var hos mamman missbrukade han hela dagarna.

Peter utanför Stadshuset där han fick hjälp när han startade KRIS Mariestad

Det krävdes att barnen blivit familjehemsplacerade när mamman också försvunnit ut i missbruk för att Peter skulle känna att han behövde göra en förändring. Då sökte han hjälp och fick komma till missbruksenheten i kommunen där han bodde. Efter tre månader fick han tillbaka vårdsnaden om sina barn. Han höll sig i skinnet en tid innan han började ta amfetamin igen. Återigen sträckte Peter ut handen

för att få hjälp och då fick han åka iväg på familjebehandling under sex månader. Där fick Peter och hans barn sin bästa tid ihop under småbarnsåren. Väl ute igen så återföll Peter i sitt missbruk efter nån månad, men intalade sig att han inte var någon pundare utan han kunde ta droger socialt. Han rättfärdigade sitt eget missbruk som snabbt eskalerade. Han förlorade återigen vårdsnaden om sina barn

och skulle drifter inte träffa dem på ett bra tag.

2006, vid 44 års ålder hade han inte träffat barnen på över ett år, hade ingen fast bostad och var på botten.

Han beskriver hur han 2005 kliver av en buss med allt han äger, en halvfull träningsbag med blodiga och smutsiga kläder och hur han plötsligt känner att han har fått nog. Han hade nått sin botten. Peter fick året efter en plats på ett behandlingshem i Valbo i Norrköping där man arbetar efter 12-stegsmetoden. Den 26 april 2006 blir Peters första dag på sitt nya liv. – Det var det bästa jag har gjort, men samtidigt var det det tuffaste jag har gjort också, säger Peter med eftertryck.

Efter avslutad behandling skulle han slussa ut från Valbo behandlingshem. Då började Peter att praktisera på KRIS. Peter kände inte till KRIS och vad de stod för utan fick lära sig om allt man arbetar med inom KRIS under sin praktik. Han följde med flera gånger när medlemmar höll sina föreläsningar och berättade om sina liv och imponerades av deras mod. Under praktiken fick han även en egen lägenhet i Norrköping som han successivt spenderade mer tid i, i takt med att han vågade släppa taget om behandlingshemmet. Efterhand utvecklades Peters praktik till en anställning i KRIS. Det innebar att han fick gå en hel del utbildningar i Stockholm vilket han tyckte var jobbigt.

– Alla nya situationer som nykter och drogfri var jobbiga, berättar Peter. Det var stressande med tunnelbana, en stor stad med puls och okända situationer tänjde mig men jag växte med uppgiften.

Jag kommer ihåg det som en

väldigt intensiv period men oerhört nyttig, avslutar han.

Under tiden på behandlingshemmet träffade han sina barn ett par gånger och när han fått sin lägenhet träffades de oftare. Även barnens mamma som haft det tufft med missbruk genomgick under denna period en 12-stegsbehandling.

De kommande åren tog han sitt körkort som han förlorat två gånger tidigare och han ansökte även om skuldsanering vilket gjorde honom skuldfri. Han beskriver att det var en befrielse och en slags nystart.

Peter ägnade under flera år sin tid till KRIS Norrköping och var inblandad i flera olika projekt och utbildningar inom organisationen. 2013 flyttade han från Norrköping till sin hemstad Mariestad.

Tiden innan hade han dock utbildat sig till behandlingspedagog på Valbo, där han själv gjorde sin egen behandling ett antal år tidigare. Under tiden han utbildade sig jobbade han extra både inom behandling och inom KRIS. Det höga tempot han höll fick honom att bränna ut sig och han blev sjukskriven i sex månader. Under sjukskrivningen hade Peter möjlighet att fundera över framtiden och vad han ville göra med sin tid. Detta resulterade i att då han tillfrisknat hade han bestämt sig att starta KRIS i Mariestad, något han inte ångrar. Numera har han fått en fast tjänst i kommunen för att driva KRIS och just nu håller han på att utveckla ett behandlingsprogram.

– Idag är jag accepterad i samhället för den jag är och inte för den jag har varit och det är väldigt skönt, avslutar Peter och ler.

Text och foto: Joakim Berndes

SVIK INTE DAWIT

Dawit Isaaq är en svensk journalist som sitter fängslad i en cell på tre kvadratmeter i Asmara, Eritrea. Dawit Isaaq sitter där enbart för att ha bedrivit journalistik. Utan att ha beviljats rättegång har han nu suttit fängslad sedan 23 september 2001.

Vi kräver, som företrädare för över 500 tidskrifter, att Sveriges regering tar krafttag för att få den svenske medborgaren Dawit Isaaq fri. Vill du stödja kampanjen för Dawit Isaaks frigivning?

**Besök www.freedawit.com
#freedawit #sittmeddawit**

Sveriges Tidskrifter och Föreningen för Sveriges kulturtidskrifter.

BOBBO KRULL

Mannen, myten, legenden, Bobbo Krull är radioprofilen som började sin karriär på Sveriges radio. Han har varit både framför och bakom kameran i olika tv produktioner. Var med och startade humor- och satirprogrammet "Pippirull". Men det han brinner för är sin egen poddcast Krull & kriminell, där han intervjuar olika människor med erfarenheter från den kriminella världen.

– Syftet med podden är att prata med, inte om människor, säger han.

Den kriminella världen är inte främmande för Bobbo. Han började tidigt stå i garderob på olika krogar i stan. Han har haft kompisar som tagit krokiga vägar genom livet. Men på direkt fråga från mig, om han själv har varit kriminell svarar han:

–Allt är ju relativt. Men nej, inte på den avancerade vägen.

Kontroversiell programledare

Bobbo är en färgstark person som har åsikter om det mesta. Senast har var i riktigt blåsväder var när han och Olle Palmlöf lät Märten Andersson ringa upp Martin Dahlin och utge sig för att vara Dr Alban. Det slutade med en rättegång om grovt förtal. Palmlöf och Krull blev dock friade för anklagelserna.

Programledarparet blev också anmälda av författarinnan Gunilla Bergström som ligger bakom böckerna om seriefiguren Alfons Åberg.

– Alfons betyder hallick på danska, så vi klippte ihop det med filmen Pusher. Vi hade dubbelt så många anmälningar som hela Sveriges Radio tillsammans, säger han.

Nästa steg i karriären var att gå över till att producera och medverka i TV. Bobbo gjorde, bland annat Veteran TV med Öss Nujen, ett program som handlade om äldre människor. Han har också filmat med Kristoffer Appelquist i ett program som hette Meningen med livet.

– Vi åkte bland annat runt och testade vapen och sprängde saker, skrattar Bobbo.

Krull & kriminell

Efter alla år med TV började Bobbo tröttna och ville tillbaka till radion.

– Det är en helt annan miljö, den är avskalad på ett annat sätt. Du är ensam med dina idéer, klipper, redigerar och publicerar själv.

Jag fick erbjudande att göra en podd. Jag blev först tveksam vad den skulle handla om men till slut landade den här idén, Krull & kriminell. Inte särskilt konstigt, den världen har aldrig varit särskilt främmande för mig. Jag har haft kompisar som tagit krokiga vägar genom livet.

Prata med, inte om människor

Det finns många program som P3 dokumentär och liknande som är väldigt bra och välgjorda, menar Boobo.

– Men de tar ofta upp ett fall som handlar om personer som jag senare intervjuar. För mig är personen mer intressant, inte vad han eller hon har gjort.

– Målet med det här har också varit att avdemonisera människor. När det som oftast pratas om dem med pixlade bilder blir det mycket avstånd och fördomar. För mig har bilden växt samman om orsak och verkan, mycket på grund av alla samtal med dessa människor. Att det i skolan fortfarande fokuseras på teoretiska ämnen. Platsar man inte tussas man ihop med människor som kanske kommit ännu längre i det kriminella tänket. Följer man inte en viss mall i skolan blir man utanför, vilket är ett problem.

– Våra politiker tänker allt för kortsiktigt. Hade jag haft dirigentpinnen för en dag skulle jag börja om från början. Mer resurser i skolan, det gäller att förebygga problem innan det är försent, säger Bobbo.

Också en allvarlig sida

När jag pratar med Bobbo upptäcker jag snart en allvarlig sida hos honom, allt är inte bara satir. Intervjuerna med kriminella och före detta kriminella är inte bara en grej. Han är genuint intresserad av de olika människöden som berättas om i hans podd.

Foto: Privat

– Flera av de personer jag har intervjuat hade kunnat bli företagsledare i stället, om förutsättningarna varit annorlunda, säger han.

– I den bästa av världar skulle jag bara vilja hålla på med podden. Men det funkar inte ekonomiskt. Så jag producerar även olika TV-projekt samtidigt.

Behöver sponsorer

Att göra Krull & kriminell är ingen kassako för Bobbo. Det tar mycket tid och är svårt att få att gå ihop ekonomiskt.

– Det finns fortfarande motstånd mot att satsa pengar i den här typen av program. Det handlar säkert om rädsla, fördomar att förknippas med den här typen av program. Det är tråkigt. Jag har sagt till mig själv att hålla på året ut i vart fall, sedan får jag se.

Clark Olofsson vore en drömintervju

– Att prata om personer man vill intervjua kan bli ett misslyckande, om man inte senare får en intervju, men Clark vore kul, avslöjar han. Han är intressant ur aspekten ”ingenting är någonsin hans fel”.

Sedan finns det ju en tjusning med historier från den gamla skolan, vi har ju alltid det här med tjuvheder. Det är inte många av de yngre förmågorna som vet vad det är för något. Det kan däremot de busarna berätta om. Hålla löften, betala tillbaka lån, och så vidare. Det finns ett helt regelverk kring detta, som i dag är helt uttraderat. Det skulle jag vilja prata mer om.

Bög eller golbög

I varje program ställer Bobbo några snabba frågor till intervjupersonen. Bland annat frågan, gol eller golbög? Nu får Bobbo samma fråga av mig.

– Självklart bög, säger han utan att skruva på sig.

Text: Christer Renlid

ANNONS

Vi stödjer KRIS drog- och brottsförebyggande arbete i samhället

Bula AB

Umeå

Danod AB

Robertsfors

Eilas Naturkosmetic

Saltsjö-Boo

Essen Bygg AB

Sundsvall

Socialförvaltningen Kristinehamns Kommun

Kristinehamn

PA Kompetens Lön AB

Malmö

Röjskog i Närke AB

Askersund

Svenska Teknikingenjörer

Trollhättan

Ungdomens Hus

Karlskrona

Varbergs Revisionsbyrå AB

Varberg

Österman Machinery AB

Upplands Väsby

Basta Ragnhildsborg AB

08-550 389 81

Södertälje

Forshaga Kommun

Missbruksenheten

054 - 17 22 29

**En plats för möten
Välkommen!**

Svenska kyrkan

KALMAR

ALMEDALEN 2017

Politiska tal, mingel och fullsatt i KRIS tältet. Årets Almedalsvecka bjöd på många höjdpunkter inte minst från vår egen scen.

Vår målsättning är att hjälpa och stötta människor som vill göra en förändring i sitt liv, vi vill vara opinionsbildare skapa debatt och vara en viktig spelare i samhällsdebatten. Våra seminarier den här gången har till stor del handlat om vår verksamhet och vad vi gör.

Det var full uppslutning när seminariet om dokumentären "Aldrig backa" genomfördes. Det var ett efter-snack mellan filmens regissör och en av huvudrollsinnehavarna, Sara Woldu.

Vi fick höra Åsa Blanck berätta om bakgrunden till dokumentären om hennes hängivenhet att skildra tre tjejjers liv i en mammagrupp på KRIS.

Sara berättade om sina känslor under resans gång när filmen producerades. Intresset bland den breda allmänheten har varit stort och serien har haft ofantligt mycket tittare.

Terapeuten och författaren Robert Andersson bjöd vi in till ett seminarium kring boken "Jag ska döda er alla" som är en skildring av Roberts liv som varit kantat av sexuella övergrep under hans barndom. Robert pratade även om sitt arbete med att hjälpa och behandla människor som har varit utsatta för sexuella övergrepp.

Ett annat viktigt seminarium

handlade om KRIS egen utbildning, "Livsstilskoordinator" Utbildningen är ett av de största projekt som KRIS har sjösatt någonsin. Utbildningen har givit många före detta och kriminella chansen att få en utbildning, som de annars skulle haft svårt att tillgodogöra sig.

Ali Reunanen är projektledare och initiativtagare till utbildningen. Han berättade om hur utbildningen blev till hur det gått för den första årskullen som slutfört sina studier på bästa tänkbara sätt. Även Per Callermo från Allmänna arvsfonden berättade om deras ställningstagande när de beviljade anslag för utbildningen.

Samtliga deltagare från KRIS och Unga KRIS som var på plats under årets upplaga av Almedalen.

TVå elever från utbildningen var också representerade under seminariet. De berättade om sin resa och känslor och tankar under resans gång.

Vi delade scen och tält med ECAD och RNS och samarbetet oss emellan fungerade bra. Vi hjälpte och stöttade varandra på bästa tänkbara sätt under veckan. Vi har haft många besökare under veckan som varit intresserade av vår verksamhet. Vi har delat ut tidningar, pratat med människor och minglat på andra seminarier runt om i Almedalen. Vi har haft utfrågningar av olika politiker för att i första hand ge våra medlemmar en inblick i vad våra politiska partier står någonstans både från höger till vänster.

Politiker frågades ut i KRIS tält

Statsråden Anders Ygeman och Morgan Johansson samt Moderaternas rättspolitiska talesperson Thomas Tobe frågades ut om den kommande rättspolitiska agendan inför hösten.

Socialdemokraterna tar alltmer över moderaternas paradgren brott och straff. Fler poliser, strängare straff, ingen uppluckrad narkotikapolitik.

”Vi tar inte bort konsumtionsförbudet, men måste satsa mer på missbruksvård”, sa justitieminister Morgan Johansson (S).

Moderaternas nya kriminalpolitiska talesman Tomas Tobé vill ha mer pengar till tullen, sparka rikspolischefen, avskaffa mängdrabatter och se en större skillnad i påföljd mellan förstagångsförbrytare och vanekriminella.

Han är också öppen för att titta på andra alternativ i narkotikapolitiken.

Föreningen Ortens favoriter som bildats i Järvaområdet med Stockholmsförorter som Tensta och Rinkeby – arbetar förebyggande med nattvandringar, föreläsningar, ökad trygghet vid festivaler och arenor, och att stötta unga – deltog i en diskussion i RNS-ECAD-KRIS-tältet i Almedalen.

Tullen var inbjuden att berätta om hur man kan bidra till stoppa vapensmuggling, gänguppställningar och skjutningar. Våldet har blivit grövre och fler oskyldiga skadas eller dödas i uppställningar mellan olika gäng. Jessica Vikberg, tullinspektör i Göteborg, berättade om barn som dödades av granater och bilsprängningar i gängkonflikter om droger, områdesstrider eller personlig hämnd.

Är Sverige kapabla ta hand om hemvändande IS terrorister? Har myndigheterna den beredskap som krävs?

IS har lidit stora förluster i både Syrien och Irak och många vänder nu tillbaka i hela Europa. För de som kan misstänkas för terrorbrott är läget väldigt enkelt. De ska tas om hand av rättsväsendet och finns det bevis ska de dömas av domstol, berättade Inrikesminister Anders Ygeman (S)

Nazisterna var i Almedalen – demokratiens baksida

Almedalen har på senare år fått ett oförkänt dåligt ryckte. Det har blivit inne att avsky Almedalsveckan i år. Det är för mycket rosévin. För mycket av en elitistisk företeelse.

Många kritiker menar att det bara handlar om ett PR-jippo på skattebetalarnas bekostnad. Almedalen är en utmärkt arena för samtal som förmodligen inte skulle komma tillstånd annars.

Det politiska samtalet mellan politiker, näringsliv och ideella organisationer är viktigt och startskottet inför höstens utmaningar. Det finns få tillställningar med samma genomslagskraft som Almedalen.

Men det finns också mörka krafter som besökte Almedalen. (Nordiska Motståndsrörelsen) NMR var på plats NMR är en våldsrörelse. De propagerar för att avrätta statsministern och andra i regeringen. Hälften av deras aktiva medlemmar har enligt Expo fällts för våldsbrott. Några av dem står nu åtalade för två allvarliga attacker i Göteborg, mot en facklig organisation och ett asylboende. Avsikten var att skrämja, skada och döda. De har inte bara åsikter, de omvandlar dem i handling, i politiskt våld.

Nästa gång är det valår och vi kommer trappa upp närvaron i Almedalen. Det offentliga samtalet får aldrig tystna. Vi ses i Almedalen 2018

Text: Christer Renlid
Foto: Joakim Berndes

Här svarar Ali Reunanen på frågor under seminariet om KRIS Livsstilskoordinator

Vi stödjer KRIS drog- och brottsförebyggande arbete i samhället

A. Jensen Ingenjörbyrå AB
Kolmården

**Aktiebolaget Systemstöd
Sverige**
Kista

**Borlänge Kommun /
Missbruksenheten**
Borlänge

BT EL Per Blom AB
Hägersten

**Competens Utbildning
Sverige AB**
Enskede

Degerfors Laboratorium AB
Degerfors

Ekerö Kommun
Ekerö

Fridströms Måleri AB
Norrköping

GA Lindberg Chem Tech AB
Kista

ICA Nära Långbrotorg
Örebro

Know It Gävleborg AB
Gävle

Krabat & Co AB
Stockholm

Kvänum Energi AB
Kvänum

**Lampbolaget
A. Häggroth AB**
Bandhagen

Malmö Opera
Malmö

**Mälardöarnas
Brunnsborrning AB**
Skå

Niels Kjeldsen Consulting AB
Kungälv

Skellefteå Kommun
Skellefteå

Smedjebackens Kommun
Smedjebacken

Sundbo Ungdomshem
Fagersta

Swish AB
Täby

Upplands Bro kommun
Upplands Bro

Väsby Vålfärd
Upplands Väsby

KRIS:arna i tältet

Mycket resurser krävs för att bemanna KRIS-tältet under Almedalsveckan. Vägen UT passade på att ställa några frågor för att höra vad de som arbetade där tycker om Almedalen.

Hej, vad heter du?
– Jag heter Allan

Vilken förening kommer du ifrån?
– Jag är med i KRIS Halmstad men jag kommer ifrån Malmö.

Vilken roll har du här i Almedalen?
– Att sprida budskapet att vi funnits i 20 år.

Har du varit i Almedalen tidigare?
– Ja detta är tredje eller fjärde året jag är med.

Vad är skillnaden från tidigare?
– Det är lite mindre folk i år eftersom det är året innan val, nästa år kommer de nog slå på stort alla partier.

Kommer du komma tillbaka nästa år?
– Ja oh ja!

Vad är bäst med Almedalen?
– Det är KRIS och vår gemenskap

Hej, vad heter du?
– Denise.

Vilken förening kommer du ifrån?
– Halmstad.

Vilken roll har du här i Almedalen?
– Att sprida KRIS budskap och visa att vi är en bra gemenskap.

Har du varit i Almedalen tidigare?
– Ja, förra året

Vad är skillnaden från tidigare?
– Det är mindre folk och mer säkerhet.

Kommer du komma tillbaka nästa år?
– Ja det hoppas jag.

Vad är bäst med Almedalen?
– Alla möten med alla olika människor som vill prata och så här, det är fint.

Hej, vad heter du?
– Ernes.

Vilken förening kommer du ifrån?
– Unga KRIS Halmstad.

Vilken roll har du här i Almedalen?
– Det är att stötta föreningen och besöka olika seminarium.

Har du varit i Almedalen tidigare?
– Aldrig, detta är första gången.

Kommer du komma tillbaka nästa år?
– Ja det hoppas jag.

Vad är bäst med Almedalen?
– Det är skön miljö och kunna göra massa saker och träffa folk.

Text och foto: Joakim Berndes

Hej, vad heter du?

– Eva Jeppsson.

Vilken förening kommer du ifrån?

– KRIS Halmstad.

Vilken roll har du här i Almedalen?

– Att representera KRIS och att vi fyller 20 år i oktober månad. Jag ska även vara med i panelen på KRIS Livsstilskoordinator senare i dag.

Har du varit i Almedalen tidigare?

– Jajamen, detta är sjätte året.

Vad är skillnaden från tidigare?

– Det KRIS gör i år är helt fantastiskt.

Kommer du komma tillbaka nästa år?

– Jajamen

Vad är bäst med Almedalen?

– Vi har tre seminarier i år om Aldrig Backa, en bok om hur man tar sig ur ett missbruk och Livsstilskoordinatören och jag brinner verkligen för det här.

Hej, vad heter du?

– Peter Nilsson

Vilken förening kommer du ifrån?

– KRIS Halmstad tillhör jag.

Vilken roll har du här i Almedalen?

– Sprida KRIS budskap om vilka vi är och var vi har varit.

Har du varit i Almedalen tidigare?

– Ja det har hänt några gånger nu, tre fyra år har jag varit här.

Vad är skillnaden från tidigare?

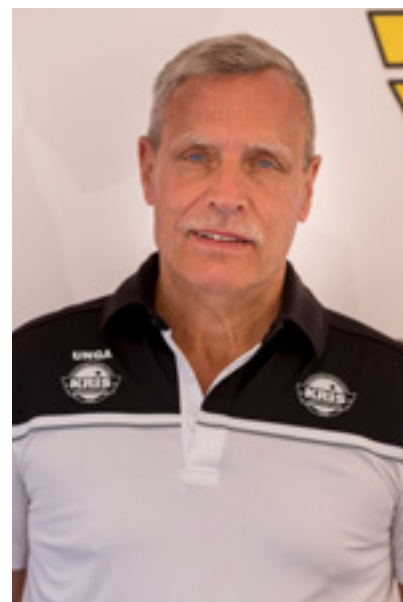
– Det känns lite lugnare i år. Men det är alltid lika trevlig att stöta på nytt folk som vi kan nå fram till.

Kommer du komma tillbaka nästa år?

– Det hoppas jag verkligen.

Vad är bäst med Almedalen?

– Det är gemenskapen och allt trevligt folk.

Hej, vad heter du?

– Jag heter Fransson Per Uno men kallas för Putte.

Vilken förening kommer du ifrån?

– Jag sitter i RIKSKRIS styrelse.

Vilken roll har du här i Almedalen?

– Att visa upp KRIS och att förmedla det vi jobbar med. Gå på seminarier som är intressanta för oss och få nya idéer.

Har du varit i Almedalen tidigare?

– Ja det här är tredje eller fjärde året.

Vad är skillnaden från tidigare?

– Det är inte så stressat i år. Det kan ju vara för att man har vant sig och hittat en bra struktur på vardagen här i Almedalen från morgon till kväll.

Kommer du komma tillbaka nästa år?

– Ja.

Vad är bäst med Almedalen?

– Alla glada människor.

Det går att mucka från skuldfängelset också

Broke CafeCredit.com (CC BY 2.0)

Att vägen ut ur kriminalitet är svår och knölig behöver man inte berätta i den här tidningen. Det vet varenda medlem i KRIS.

Inte ett dugg lättare är vägen tillbaka till ett vanligt liv. Bostad, jobb och försörjning fixar man inte i en handvändning.

Och inte ens då är det över. Då återstår det som lätt kan uppfattas som att dras in ett nytt fängelse, direkt efter det man just har lämnat.

Skulderna.

Men lyckligtvis finns det sätt att mucka därifrån också.

Exkriminella har i alla tider varit överrepresenterade bland dem dras med tyngande skuldberg genom livet. Det nya är bara att det krupit längre och längre ned i åldrarna. Idag är det inte ovanligt att stå upp till hakan i skuldträsket redan innan man ens har börjat sitt vuxna liv.

Vem om helst begriper vilket hinder detta är för att återta sin rättmätiga plats i samhället. Det är lätt att känna sig knäckt. Ge upp, skita i allting och tänka att enda lösningen är att ge sig in i brott igen.

Men tack och lov finns hjälp att få. 27 000 svenskar har redan fått det. Skuldsanering, kallas det.

Tusen nya varje månad

Även om ingen, allra minst denna artikel, tänker försöka inbilla dig att det är lätt, kan vi i alla fall konstatera att det åtminstone har blivit lättare. Då mildrades nämligen kraven något i samband med att lagen om skuldsanering skrevs om.

Sedan dess flyter det in ungefär 1 000 nya ansökningar varje månad till Kronofogden. Där tas de om hand av nio olika team av specialutbildade medarbetare på sju olika platser i landet.

Elin Siroiney är chef för en av dessa grupper.

Hon svarar på första signalen. Vänlig, lugn och förtroendeingivande. Sådär som man blir när man jobbar med svåra saker och har hållit på tillräckligt länge för att veta vad man pratar om.

Det är lätt att tycka att hon är som klippt och skuren för det jobb hon har. Om det är nånstans man känner sig liten och utsatt är det ju när man ska prata med Kronofogden.

Genuint inställd på att hjälpa till

Elin Siroiney vet det. Man hör på hennes röst att hon både vet hur jävligt de kan vara och är genuint inställd på att hjälpa till.

Även om det hon faktiskt säger är nog så torrt och krasst:

– I vårt uppdrag ingår att motverka överskuldssättning, säger hon. Skuldsanering är en av de metoder vi använder oss av.

Och sedan fortsätter hon:

– Alla nya ansökningar har tyvärr gjort att väntetiden har blivit längre. Men vi jobbar så snabbt och seriöst vi bara kan med de ansökningar som kommer.

Det jag uppfattar att hon menar – uttryckt på mer enkel och rak svenska – är ungefär detta:

De flesta som söker skuldsanering vet att fordringsägarna har laglig rätt att begära hårda tag för att driva in skulderna. De flesta tänker sig därför Kronofogden som en hänsynslös jävel som snor ens lön eller – ännu värre – kommer hem och rotar bland ens saker för att kolla om man har något som går att sälja på exekutiv auktion.

I detta hopplösa underläge ska de nu ska de stå inför samma Kronofogde med mössan i hand. Åbåka och förödmjuka sig. Känna sig mer eller mindre som en hopplös looser.

Både hjärna och hjärta i ordnade former

Då är det givetvis bra att det är sådana som Elin Siroiney och hennes kolleger som tar emot. Människor som har både hjärta och hjärna. Som begriper att ingen, inte ens fordringsägare, vinner något på att man går under i hopplöshet. Och att det därför är bra för alla parter att det finns möjligheter att mildra och göra eländet hanterligt i ordnade former.

Det är där kompetensen hos Elin Siroiney och hennes kolleger kommer in i bilden.

Rent tekniskt innebär det att man efter en viss tid (oftast fem år), under vilken man tvingas leva mycket knalt (mer om det i faktarutan) och

låta så mycket som möjligt av ens inkomster gå till skulderna, blir helt befriad från sitt gamla skuldberg och kan starta om livet med blanka papper.

Du måste bo i Sverige, men inte bokstavligt

Som alltid finns det dock en antal villkor att uppfylla. Tre av dem är särskilt viktiga:

1. Du måste vara bosatt – ha hemvist, som det står i lagen – i Sverige.

Det enklaste sättet att uppfylla det är att vara folkbokförd på en adress i Sverige och visa att man stadigvarande bor på samma ställe.

Så där kan det verka som att man är igång igen och jävlas med den exkriminella, som kanske just har sluppit ut ur fängelset. Tydligt ska man behöva vänta till att man har ett stadigvarande ställe att folkbokföra sig på, vilket som bekant kan ta ansevärd tid för den som är hänvisad till att studsa mellan olika kompisars soffor.

– Nej, så bokstavligt ska man inte nödvändigtvis tolka det där med hemvist, säger Elin Siroiney med den där lugna och tillmötesgående rösten. Vi har fått ansökningar även från människor som är hemlösa och bara kan ange en poste restante adress. Vi brukar mena att det viktiga är att man visar att man har, som det heter på juridiskt språk, sina huvudsakliga intressen i Sverige.

Det var som tusan, tänker jag, och i pur förvåning bestämmer jag mig för att låta det hela ställas på sin spets: Säg att ni får en ansökan från en person som sitter frihetsberövad. Skulle ni även kunna räkna en fängelsecell som hemvist i lagens mening?

Ju kortare tid som gått desto större krav på överskådlig

– Jag har i alla fall aldrig hört att vi inte skulle kunna göra det, svarar

Elin Siroiney så avväpnande att jag i den personliga integritetens namn låter bli att pressa henne på om det också har hänt.

Så över till nästa villkor i stället.

2. Du måste ha så stora skulder i förhållande till din nuvarande och förväntade framtida inkomst att du rimligtvis inte kommer kunna betala tillbaka under överskådlig tid.

Vad som är rimligt respektive överskådlig tid avgörs från fall till fall. Befinner du dig i början av vad som kan förväntas vara ditt yrkesliv (och därför inte har så lång ekonomisk historia) är kravet på överskådlig längre än om du haft låga inkomster under lång tid.

Hur stora skulderna ska vara för anses för höga för dina inkomster är också en fråga för individuell bedömning. Enkelt uttryckt handlar det om att dina inkomster ska vara otillräckliga för att klara både ditt basala uppehälle och dina skulder.

Då är du som det heter på obestånd. Eller med en ännu finare juridisk term – du är insolvent. Om du dessutom kan göra troligt att förhållandet kommer bestå under överskådlig tid är du vad juridiken kallar kvalificerat insolvent.

Och först då kan din ansökan ta sig vidare till det tredje och allra känsligaste steget.

Får inte sticka i ögonen

3. Du måste förtjäna att få skulderna sanerade.

Lagen säger att det ska vara skäligt med hänsyn till dina personliga och ekonomiska förhållanden.

Men vad innebär det?

– Det första som krävs är att man har gjort allt man kan för att betala sina skulder, säger Elin Siroiney. Att man verkligen har försökt att prioritera skulderna och levt så snålt man kan begära.

Sedan blir det ännu krångligare. För då kommer också bakgrunden till skulderna in i bilden. Hur de har

uppkommit. Om det till exempel ligger brott bakom.

– Jo, det hör till bedömningen, bekräftar Elin Siroiney. Till exempel kan skadestånd till ett brottsoffer vara en försvårande omständighet. Vi måste nämligen också ta hänsyn till den skada som drabbar den som tvingas bli utan betalning. Enkelt uttryckt kan man säga att det får inte sticka i ögonen att skulden tas bort eller reduceras, om du förstår vad jag menar.

Allt eller inget

Det betyder dock inte att ett skadeståndskrav gör det omöjligt att få skuldsanering. Oavsett om det, som är vanligt i brottmål, finns ett så kallat solidariskt betalningsansvar – det vill säga att mer än en person är dömd till samma ansvar för att betala skadeståndet – eller ej. Det gör det varken enklare eller svårare.

Vad som däremot är så gott som omöjligt är att ansöka om att enbart delar av skuldberget ska saneras. Till exempel om man både har skadestånd och andra skulder utelämna skadestånden i hopp om att lättare få igenom sanering för de övriga skulderna.

Alla skulder som finns vid tidpunkten när man ansöker måste med. Det är allt eller inget som gäller.

Det beror på kravet på neutralitet. Innan Kronofogden kan besluta om skuldsanering ska man nämligen upplysa alla fordringsägare att processen är inledd. Om då bara vissa typer skulder skulle komma att omfattas skulle det innebära att vissa fordringsägare favoriserades framför andra.

Under tiden som handläggningen pågår har fordringsägarna möjlighet att protestera. Men om Kronofogden anser att dina skäl att få skuldsanering är starkare än deras skäl mot, kommer protesterna att lämnas därhän.

I själva verket är det ovanligt att det uppstår protester. De flesta inkassoföretag och andra som vanligen förekommer vet hur noggrann Kronofogdens handläggningen är. Har man kommit fram till att en person är kvalificerad för skuldsanering vet man att det finns goda skäl till det. Biter helt enkelt i det sura äpplet och hackar i sig faktum.

Text: Thore Berggren

Kronofogden

Här kan du ta kontakt med skuldsaneringsenheterna på Kronofogden.

Kronofogden
405 16 Göteborg

Kronofogden
Box 925
391 29 Kalmar

Kronofogden
Box 347
581 03 Linköping

Kronofogden
Box 50508
202 50 Malmö

Kronofogden
106 65 Stockholm

Kronofogden
Box 1134
183 11 Täby

Kronofogden
Box 3080
831 03 Östersund

Så här går det till att söka skuldsanering

I artikeln här intill har du kunnat läsa att det sannerligen inte är någon dans på rosor att gå igenom en skuldsanering.

I den här kan du läsa om varför du ändå bör göra det, om du tyngs av skulder som hindrar dig att göra vad du egentligen borde.

Innan du sätter igång kan du stärka dig med att du inte är ensam. Långt därifrån. Den som kommer från ett kriminellt liv är nästan undantagsvis skuldsatt upp över öronen av gamla mobiltelefoner som inte blivit betalda, abonnemang som aldrig sagts upp, sms-lån man aldrig borde ha tagit och en jädra massa annat man inte heller borde ha gjort.

Men det är lika bra att säga det direkt:

Det första du måste göra är ett verkligt försök att börja betala av. Om du inte kan visa att du redan har gjort vad du kan för att börja betala, är det slöseri med tid att söka skuldsanering.

Visa att du har gjort allt du kan

Antingen visar du det genom att ha gjort delbetalningar under en viss tid, men att det kommer dröja mycket lång tid innan du har återbetalt allt.

Eller också genom att du under lång tid helt enkelt inte har haft tillräckliga inkomster för att kunna betala något alls.

Har du under tillräckligt lång tid levtt enbart på försörjningsstöd (det som tidigare kallades socialbidrag) är saken klar. Försörjningsstöd får man inte om man kan uppnå existensminimum på annat sätt.

Har du haft andra inkomster än försörjningsstöd och ändå inte betalat av på dina skulder blir det knepigare. Då måste du helt enkelt ha bra på fötterna för att kunna leda

i bevis att du har gjort vad du har kunnat.

Känner du dig osäker gör du klokt i att ta ta kontakt med skuldrådgivarna i din kommun. Det hörs på namnet att de är till för att hjälpa dig.

Inget för veklingar

När du är redo – det vill säga när du känner dig förvissad att du verkligen har gjort allt som du kan göra men ändå upplever att det är hopplöst – då är det inte bara dags att ansöka, det är också klokt att göra det.

Det är till Kronofogdemyndigheten du ska vända dig. På deras hemsida (kronofogden.se) hittar du information och annat som du behöver. Leta dig fram genom flikarna *Vill betala*, och *Kan inte betala – privatperson*.

Du får räkna med att lämna ifrån dig en hel del om dina personliga förhållanden och din ekonomi. Blanketten som ska fyllas i är inget för veklingar. Hela tio sidor inklusive bilagor.

Det handlar om vilka inkomster och utgifter du har och inte minst vilka tillgångar du har (dit räknas bland annat motorfordon och liknande).

Du bör också ha skaplig koll på vilka skulder du har, till vem och vilket belopp. Men du behöver inte redovisas lika noggrant som krävdes tidigare. Det duger med rimliga uppskattningar.

Hur har det gått till?

Det är inte heller hela världen om du glömmer en eller annan skuld. Kronofogden ska nämligen i processen kungöra din ansökan, så alla dina fordringsägare har chansen att säga sin mening. Även skulder som du glömt att ta upp i ansökan kommer omfattas av sanering om du får den beviljad.

Du ska också ingående besvara de tre viktiga frågorna:

1. Hur har du fått de skulder som du har? Om det handlar om låneskulder – vad har lånet använts till?

2. När uppstod problemet att du inte längre kan betala?

3. Vad har du gjort för att för betala och varför har du inte lyckats?

Tycker du att det blir för krångligt är det återigen till kommunens skuldrådgivare som du ska vända dig. De är som sagt till för att hjälpa till i sådana situationer.

Ungefär tio månaders väntan

När du är klar är det bara att skicka eller lämna in ansökan. Bor du på en ort där Kronofogden har kontor kan du gå dit och lämna den personligen. I annat fall skickar du den med posten.

Det som därefter händer är att något av totalt nio team av specialhandläggare som finns på sju olika platser i landet tar hand om din ansökan. Det spelar ingen roll om du själv råkar bo på någon av dessa plat-

ser eller ej, alla ansökningar samlas i en gemensam inkorg.

Just nu är mängden så stor att de flesta får vänta i ungefär 20 veckor innan ansökan börjar behandlas. Därefter tar det tre till fem månader att behandla den. Totalt handlar det alltså om ungefär tio månaders väntan innan beslutet kommer.

Att det tar så lång tid att behandla en ansökan beror inte på att Kronofogden segar med jobbet, utan på att lagen ställer krav på att alla fordringsägare ska ha en bestämd tid på sig att reagera.

6 av 10 går igenom

Om du får ett positivt beslut eller ej (hittills har ungefär 6 av 10 ansökningar blivit beviljade) beror på vilka skäl du har angett i ansökan och vad du redan har gjort för att betala dina skulder.

Men även om din ansökan beviljas har du trots vad man skulle kunna tro inte nått slutet. Snarare början, faktiskt.

En skuldsanering pågår nämligen över en viss kvalificeringstid (vanligen fem år). Under den tiden får du räkna med att leva mycket knapert. Kronofogden räknar ut vad det innebär i ditt fall (förbehållsbelopp, som det kallas i deras värld, se faktarutan). Resten (om det finns något kvar) ska du betala in till Kronofogden varje månad utom i juni och december.

Det är mycket viktigt att du sköter betalningarna enligt betalningsplanen. Skulle du missa kan din pågående skuldsanering upphävas. Och då är du tyvärr tillbaka på ruta ett igen.

Men det är också viktigt att du inte drar på dig några nya skulder. Inte för att det i sig innebär att skuldsaneringen upphör. Däremot kommer ju dina möjligheter att sköta betalningsplanen försväras. Om du drabbas av utmätning kommer man nämligen inte ta hänsyn till att du har en pågående skuldsanering.

Faktaruta

Förr fanns ett begrepp som kallades existensminimum. Det var en summa som ansågs vara den minsta möjliga månadsinkomst för att uppnå skälig levnadsstandard.

Numera finns mer än en definition för samma sak. Socialstyrelsen fastställer till exempel en så kallad riksnorm som är avsedd att styra hur mycket försörjningsstöd kommunerna ska betala.

När du söker skuldsanering används i stället en annan beräkning. Kronofogden har ett system som de kallar förbehållsbelopp, det vill säga ett belopp som du alltid har rätt att behålla.

I förbehållsbeloppet ingår boendekostnad och ett normalbelopp som ska täcka vanliga levnadsomkostnader. Bland annat mat, kläder, hygien, telefon, hushållsel och försäkringar.

Hur stort normalbeloppet ska vara bestäms av riksdagen. För 2017 gäller dessa belopp:

4 734 kronor för en ensamstående vuxen.

7 820 kronor för sammanlevande makar eller sambor.

2 512 kronor för barn till och med 6 år (2 891 för barn 7 år och äldre).

Utöver de ovan angivna beloppen får man alltså behålla pengar för att täcka kostnaderna för sitt boende. Men bara vad man faktiskt betalar. Har man bostadsbidrag eller bostadstillägg räknas det bort.

Det finns också vissa andra kostnader som man kan få tillägg för. Till exempel kostnader för sjukvård och läkemedel, resor till och från arbetet, barnomsorg och underhållsbidrag som du betalar.

Salvatore Valastro (CC BY-NC-ND 2.0)

Vi stödjer KRIS drog- och brottsförebyggande arbete i samhället

AB Peter Westöö

IKEA IT AB

Sju Advokater KB

E F Ekonomikonsult

Mora församling

Speicher Auto AB

Fogutek AB

Perstorps Kommun

Svenska Kyrkan /
Finspångs församling

AB Bakels Aromatic
Göteborg

Paritt AB
Karlstad

Svenska Kyrkan
Ålidhems församling
UMEÅ

BRF Jupiter 1 i Täby
Täby

Piratförlaget
Stockholm

Bredängs Camping
Stockholm
08-97 70 71
www.bredangcamping.se
Skärholmen

Fogutek AB
Norsborg

Pom Företagen AB
Bjärred

Vårt hjärta slår för
allas lika värde!

VÄLKOMMEN TILL KRIS

Kriminellas Revansch I Samhället tycker att det är viktigt att informera kriminella om rätten att friges med möjlighet att få ”revansch i samhället”. Denna information sker främst genom att KRIS besöker anstalter och häkten samt genom tidningen Vägen UT.

KRIS erbjuder kriminella och/eller drogmissbrukare som har tröttnat på att leva kriminellt och vill byta livsstil - en frizon

under den första tiden efter muck. Vägen UT distribueras till samtliga fängelser och häkten i Sverige, i tidskriften informerar vi om att KRIS finns och att vi tillsammans kan jobba för att just du också ska kunna sluta upp i våra led.

Här nedan följer den manual som du som tröttnat på skiten kan följa om du vill arbeta för att tillsammans med KRIS hjälpa dig själv och senare andra som är i samma situation som du nu befinner dig i.

1 Ta kontakt med din lokala KRIS förening, när som helst under din verkställighet. Men helst innan du friges, KRIS vill gärna kunna få möjlighet att besöka dig vid några tillfällen. Detta för att hinna lära känna dig och för att kunna hjälpa just dig att planera inför din frigivning.

2 Du kan så småningom bli medlem, genom medlemskapet får du tillgång till den frizon som varje lokal KRIS-förening erbjuder.

Där kan du vara dig själv utan att behöva springa omkring på stan och hålla färgen. Dessutom ingår det en prenumeration av Vägen UT samt ett antal andra förmåner beroende på vilken lokal KRIS-förening du tillhör.

3 När denna kontakt har etablerats och vi tillsammans har hittat en plan för att du ska få en rejäl chans till ett liv utan kriminalitet och droger – då kommer vi och hämtar dig när du muckar. Vi ser till att din frigivning blir en positiv upplevelse.

4 Du välkomnas i vår gemenskap och vi gör tillsammans det arbete som krävs för att vi gemensamt ska lyckas få ett liv där hederlighet, drogfrihet, kamratskap och solidaritet är de tongivande bitarna för att lyckas med vår revansch i samhället.

5 KRIS kan i de allra flesta fall hjälpa till med boende och sysselsättning samt hjälpa till att styra upp sociala och myndighetskontakter.

KRIS finns idag på flera orter i Sverige. Organisationen är också etablerad i Danmark, Finland, Vitryssland, Ryssland, Ukraina och har samarbete i Japan.

Det enda kravet vi har på dig är att du ställer upp på KRIS fyra deviser:

Hederlighet
Drogfrihet
Kamratskap
Solidaritet

BLI MEDLEM!

I både normalmedlemskap och stödmedlemskap ingår en prenumeration av Vägen UT. Tag kontakt med din lokala KRIS förening om du har frågor eller funderingar kring ett medlemskap i KRIS.

Normalmedlemskap

100 kr per år.

(Normalmedlem är du som är straffad och/eller varit missbrukare)

Stödmedlem

200 kr per år.

(Stödmedlem är du som inte kvalificerar dig som normalmedlem)

Vid utebliven tidning, kontakta redaktionen: redax@krisva-genut.se

Adressändringar måste meddelas snarast.

KRIS FÖRENINGAR

FALKENBERG

Storgatan 21
311 30 Falkenberg
Tel: 0346-844 30
E-post: falkenberg@kris.a.se

GÄVLE

Kålhagsgatan 4 A
802 53 Gävle
Tel: 026-65 25 62
E-post: gavle@kris.a.se

GÖTEBORG

Knipplagatan 4
414 74 Göteborg
Tel: 031-14 51 58
E-post: goteborg@kris.a.se

HALMSTAD

Planetgatan 2
302 35 Halmstad
Tel: 035-15 68 30
E-post: halmstad@kris.a.se

KARLSKRONA

Snapphanevägen 7
371 40 Karlskrona
Tel: 073-709 37 77
E-post: karlskrona@kris.a.se

NORRKÖPING

Östra Promenaden 16
602 27 Norrköping
Tel: 011-13 72 43
E-post: norrkoping@kris.a.se

MALMÖ

Fricksgatan 1
214 26 Malmö
Tel: 040-92 71 00
E-post: malmo@kris.a.se

MARIESTAD

Västerlånggatan 3
542 30 Mariestad
Tel: 070-775 79 90
E-post: mariestad@kris.a.se

STOCKHOLM

Magnus ladulåsgatan 9
118 65 Stockholm
Tel: 08-720 21 15
E-post: stockholm@kris.a.se

SUNDSVALL

Västravägen 9
852 34 Sundsvall
Tel: 060-15 12 11
E-post: sundsvall@kris.a.se

SÖDERTÄLJE

Övre Torekällgatan 29
151 33 Södertälje
Tel: 070-765 92 83
E-post: sodertalje@kris.a.se

UMEÅ

Slöjdgatan 8
903 25 Umeå
Tel: 090-71 35 30
E-post: umea@kris.a.se

UPPLAND

Libro ringväg 31c
752 28 Uppsala
Tel: 0708-72 44 32
E-post: uppland@kris.a.se

VÄRNAMO

Jönköpingsvägen 107 A
331 34 Värnamo
Tel: 070-286 14 02
E-post: varnamo@kris.a.se

Saknar du en KRIS förening på din ort?

Vill du starta en KRIS förening?

Kontakta oss på KRIS Riksförbund så får du information om hur du gör.

KRIS RIKSFÖRBUND

Gröndalsvägen 194
117 69 Stockholm
Telefon: 08-642 00 06
E-post: info@kris.a.se

ANNONS

KRIS Livsstilskoordinator

KRIS erbjuder en 1-årig utbildning tillsammans med Tollare folkhögskola och Val-Bo utbildning i ett Allmänna arvsfondsprojekt.

En viktig del av KRIS arbete är att hjälpa människor som levt ett destruktivt liv. Det är viktigt för oss att vi kan arbeta på ett professionellt sätt med människor som lever eller har levt ett liv i missbruk, kriminalitet och utanförskap.

Utbildningens syfte är att utbilda personer med en missbruksbakgrund och som även kan ha olika funktionsnedsättningar.

En Livsstilskoordinator ska vara kvalificerad att arbeta på stödboende, halvvägshus, fritidsgårdar som elevstödjare eller boendestödjare där ofta personer ur samma målgrupp behöver stöd. Att ha genomgått en 1-årig folkhögskoleutbildning till Livsstilskoordinator öppnar större möjligheter på arbetsmarknaden och ger kompetens för vidare studier.

För mer info besök www.krislivsstilskoordinator.se

KRIS Livsstilskoordinator
Långholmsgatan 30
117 33 Stockholm
08-642 00 06
info@krislivsstilskoordinator.se
www.krislivsstilskoordinator.se

LIVSSTILSKOORDINATOR